

Eräitä tutkimuksia Louhisaaren kartanon restaurointia varten.
22 - 24/5 1962.

Alustavissa tutkimuksissa, jotka kohdistuivat pääasiassa kartanon I kerrokseen ja vähäisemmässä määrin kellari- sekä kahteen yläkerrokseen, oli tarkoituksena saada selvyys eri aikaisista laasti- ja värikerroksista. Suoritettujen tutkimusten perusteella on kuitenkin mahdotonta laatia yksityiskohtiin asti ulottuvaa korjaussuunnitelmaa, mutta alkutavoitteen kokonaiskuva lienee mahdollista laatia.

Vaikuttaa siltä, että eri kerrosten seinät ja katot ovat olleet nykyisessä sijainnissa jo kauan ja vain vähäisiä muutoksia on tehty, rakentamalla joku väliseinä, komero, ovi jne.

I kerroksen kaikissa koekohdissa eri huoneissa, tuli seinien tiilimuurauksen laastina esille yhtäläinen helposti mureneva savi-kalkkilaasti, jota esiintyy esim. myös kartanon sivurakennusten laastiaineksena ja on todennäköisesti peräisin 1600 - 1700-luvuilta. Myöskin I kerroksen alahallin väliseinä on em. muurausta, mutta sensijaan ohuempi väliseinä keskihuoneiden välillä on hyvin nuori. Samoin toisen huoneen halliin johtava ovi. Tiilimuurausta peittää niin seinissä kuin kattoholveissakin ohutkerroksinen, harmahtava laastiaines, joka usein on laajoina alueina säilynyt, mutta koekohdista ei tavattu koristemaalauksien jäännöksiä keittiötä lukuunottamatta, mistä löytyi myöhemmän päällemaalauksen aikana tehtyä punaista värinauhaa, holvikaaren juuresta. Seinien alaosat on myöhemmin paikattu ja rapattu uudelleen samoin ovien pielet, mutta ylemmät osat ja varsinkin katot on paikkauksia lukuunottamatta vain maalattu. Eri aikaisia värikerroksia todettiin 6 - 8, vaihdellen rakennuksen eri osissa. Väreinä esiintyy harmaan ja keltaisen eri

sävyjä.

Käsitykseni mukaan I kerroksessa olisi pyrittävä poistamaan eräitä aivan uusia rakenteellisia osia ja kaikki uudet rapauskerrokset seinistä. Holvien ja seinien - varsinkin keittiön, öljyvärikerrokset olisi myös poistettava. Senjälkeen suoritettaisiin paikallinen korjaus kalkkilaastilla ja väritys kalkkivärillä.

Kerrosten välinen käytävä, missä nyt yläkerrosten välisessä osassa esiintyy keltainen, yläosan ja vihreänmustan alaosan marmorointi olisi ulotettava käsittämään myös käytävän alaportaita, koska se noudattaa todennäköisesti ainakin osittain alkuperäistä esikuvaa eikä alkuperäisestä ole säilynyt kuin vähäisiä merkkejä. Toinen mahdollisuus on, että myöhemmät väri- ja laastikerrokset poistetaan ja pinnat väritetään yksivärisenä.

II kerroksen tutkimuksia ei voitu paljoa suorittaa, mutta alustavasti todettiin, että eteishuoneen seinissä esiintyy kolmessa kerroksessa koristemaalauksia, joista viimeistä edellinen on ollut pääpiirteissään nykyisen kaltainen, mutta tehty kalkkivärillä.

Samoin todettiin, että ns. "luolahuoneen" väritys on verrattain nuori ja ainakin osittain tehty paperoidulle seinäpinnalle. Se olisi puhdistettava ja säilytettävä nykyisessä asussaan.

Tämän huoneen takana olevasta kulmahuoneesta löytyi nykyisen tapetin alta maalattua valkopohjaista siniraitaista tapetti-maalauksia (1800-luvulta), mutta sen alla on vanhempi kankainen seinätapetti missä esiintyy perusvaikutelmana vihertävä pohjaväri.

III kerros tutkittiin lähinnä siltä osin mikä koskee ns.kirk-

kosalin ja pirunkamarin restaurointia. Vain kirkkosalin katon maalaukset ovat säilyneet melkein koskemattomina, vähäisiä korjauksia reunoissa, uunin läheisyydessä jne. lukuunottamatta. Keskellä poikittain oleva myöhempi tukihirsi olisi poistettava, mikäli mahdollista. Seinien marmorointi on uusittu myöhemmin, mutta olisi säilytettävä nykyisessä asussa vähäisiä korjauksia lukuunottamatta. Ikkunoiden alla olevat pahviverhoilut poistetaan. Kattomaalaukset puhdistetaan, kiinnitetään ja osia restauroidaan.

Pirunkamarin maalaukset eivät ole nykyisessä asussa alkuperäiset, mutta myöhemmin suoritettavat tarkemmat tutkimukset selvittävät mahdollisesti kuinka runsaat päällemaalaukset ovat. Todennäköistä kuitenkin on, että päällemaalaukset on suoritettu vanhan kuva- ja väriaiheen puitteissa eikä niiden poistoon ole syytä ryhtyä.

Samanaikaisesti kun ulkokaton uusimiseen ryhdytään olisi suoritettava myöskin perustusten korjaus ja eristys maan pintakosteudelta, koska I kerroksen ja kellarikerroksen laasti- ja kiviaines on pahoin rapautunut varsinkin julkisivun ja päätyseinien puolelta. Rakennuksen perustuksen korjaus ja eristys olisi suoritettava siten, että ulkopuolista pintamaata poistetaan niin paljon, että seinän kivien saumaus voidaan korjata mahdollisimman syvälle usein kallioon asti, n 50 - 100 sm ja tehokas muurin eristys ja salaojitus on mahdollista suorittaa.

Veikko Kiljunen